

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 97. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359749600/facsimile.pdf> (tilgået 20. september 2021)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Ønske. Han synes at have været en at Datidens almindelige nordiske Adelsmænd, yderst enfoldig, halvdannet med gode Mannerer, ødsel og spillesyg. Han sympatiserede mærkværdigt nok med Revolutionen. Man sagde om ham, at han aldrig vilde have opfundet Tillavningen af en Ret Kartoffel, endsige Krudtet. Han var dobbelt saa gammel som sin Brud.

Umiddelbart før Revolutionens Udbrud udgav Fru de Staël sin første Bog *Breve om Rousseaus Skrifter*, der er en Lovtale og et Forsvar. I Slutningen af det tredje Brev søger hun at sammenflette Rousseaus Hæder med sin Faders, der lige da var sat i Spidsen for Frankrigs Regering; i Slutningen af det fjerde Brev hilser hun med ungdommelig Varme Indkaldelsen af Stænderne og udtaler det Haab, at det vil lykkes den store franske Nation ad den rolige Oplysnings, ad Fornuftens og Fredens Vej at opnaa de Goder, som andre Folkeslag kun har erhvervet gennem Strømme af Blod. Hun anraaber Folket om at sætte sin Ære i ikke at overskride det Maal, som Alle er enige om at man maa naa, og hun slutter i en Henvendelse til Rousseau med en Klage over, at han ikke oplevede det ærefrygtindgydende Skuespil som forestaar, ikke levede længe nok til med Raad og Daad at opmuntre Necker «der fortjente at have en Dommer, en Beundrer, en Medborger som ham».

Revolutionen brød ud, den lod sig ikke stanse paa Vejen ved hendes Forbaabnings og Ønskers Grænse: en Forfatning efter engelsk Mønster. Snart var Necker fordrevet; men hans Datter blev i Paris og frelste under Rædselsherredømmet, beskyttet af sin Mands Stilling, mangt et uskyldigt Offer. Ved Hjælp af den dristige Tysker Justus Erich Bollmann reddede hun sin daværende Elsker, der var i Livsfare. Det var Narbonne, den tidligere Krigsminister, som Bollmann i September 1792 førte uskadt til London*). Hun lagde endog samtidigt en Plan til den kongelige Families Flugt. De Ledendes Had vendte sig imod hende. Med Nød og neppe undslap hun den hævnlystne Folkemængde. Ledsaget af sin Ven Montmorency, der forfulgtes som Aristokrat og havde forklædt sig som hendes Lakaj, flygtede hun til Coppet. Derefter rejste hun til England og udgav der sit Forsvarsskrift for Marie-Antoinette, hvem hun ikke kendte personligt, men hvis Skæbne rørte hende dybt; det fulgtes kort efter af hendes ved

*) Friedrich Kapp: *Justus Erich Bollmann*.